

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001873

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-05-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №43-ас-ВС від 10-07-2024
видача диплома доктора філософії Мурашківська І.А.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Мурашківська Ірина Анатоліївна
- Iryna A. Murashkovska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Фінанси, банківська справа та страхування

Дата захисту: 21-06-2024

Спеціальність за освітою: Менеджмент

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ6/2024 (ID 5705)

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.58.45, 06.73.65

Тема дисертації:

- Розвиток банківського кредитування домогосподарств в Україні в умовах становлення цифрової економіки
- Development of bank lending to households in Ukraine in the context of the digital economy formation

Реферат:

1. У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади функціонування системи банківського кредитування домогосподарств та розроблено практичні рекомендації щодо активізації її розвитку в умовах становлення цифрової економіки в Україні. У дисертації поглиблено теоретичні положення сутності банківського кредитування домогосподарств, що здійснено через уточнення змісту категорій «кредит», «банківський кредит», «домогосподарство». Запропоновано дефініцію «банківське кредитування домогосподарств» розглядати як процес взаємодії між комерційним банком (кредитором) та домогосподарством (позичальник) щодо передачі в тимчасове користування позичальнику визначеної у кредитній угоді суми фінансових ресурсів на певні цілі за умови повернення коштів у майбутньому з відсотками за їх користування на основі дотримання таких принципів: строковості, платності, цілеспрямованості, поверненості та забезпеченості. Такий підхід до трактування окресленої дефініції дозволив конкретизувати особливості його здійснення, визначити основні етапи такого кредитування та надалі розглянути вплив цифрових технологій на процес

взаємодії між позичальниками та кредиторами на кожному з таких етапів. Поглиблено науковий підхід до виокремлення основних етапів надання банківського кредитування домогосподарств, який полягає в застосуванні процесного підходу до них (маркетинг; продаж; обслуговування; виконання зобов'язань). Це дало можливість здобувачці виокремити основні напрями впливу цифрових технологій на функціонування мікросистеми банківського кредитування домогосподарств, згрупувати їх та обґрунтувати зміст. У дисертаційній роботі використано методологію системного підходу для розгляду сутності банківського кредитування домогосподарств, що дало змогу визначити наявність двох типів такої системи: мікросистема (сформована в межах конкретної банківської установи система кредитної діяльності, до складу якої входять всі компоненти та взаємозв'язки між ними, які залучені до процесу надання позик домогосподарствам на основі дотримання таких принципів: строковості, платності, цілеспрямованості, поверненості та забезпеченості) та макросистема (сукупність банківських установ, домогосподарств та зв'язків між ними, які виникають у процесі надання цими установами позик фізичним особам на основі дотримання таких принципів: строковості, платності, цілеспрямованості, поверненості та забезпеченості). Для детального вивчення сучасного стану системи банківського кредитування домогосподарств в умовах цифрової економіки було удосконалено методіку проведення емпіричного аналізу такого стану, в межах якої, на відміну від існуючих підходів до реалізації подібного аналізу, виокремлено п'ять основних етапів (макроекономічний аналіз, аналіз системи, параметричний аналіз, аналіз цифрового банківського простору, аналіз впливу), що дозволило провести ґрунтовний аналіз сучасних тенденцій функціонування такої системи з урахуванням тенденцій макроекономічного та цифрового простору, у якому така система розвивається. Детальний аналіз основних тенденцій функціонування системи банківського кредитування домогосподарств у сучасних умовах макроекономічного та цифрового простору дозволили виокремити базові перешкоди, які стримують подальший розвиток такої системи. У дисертації такі проблеми було систематизовано у наступні групи: загальні, галузеві, суб'єктні та цифрові. У подальшому для вирішення цих бар'єрів були запропоновані відповідні заходи, які б стимулювали розвиток як мікро-, так і макрорівнів зазначеної системи. Для обґрунтування нових напрямків удосконалення функціонування системи банківського кредитування домогосподарств, економічного простору, в якому така система функціонує, було поглиблено концептуальні положення механізму розвитку такої системи, що здійснено через конкретизацію його мети, функцій, методів та принципів. Сукупність таких принципів зазначеного механізму була розширена новим принципом інституціональної адаптації, сутність якого полягає в існуванні об'єктивної необхідності врахування банківськими установами не лише макроекономічних умов для здійснення кредитної діяльності, але і особливостей сформованої моделі кредитної поведінки домогосподарств, котра трансформується з урахуванням зміни макроекономічного та цифрового простору, у якому відбувається взаємодія між комерційними банками та цими економічними суб'єктами. Таким чином, враховуючи результати дослідження, було підтверджено важливість розвитку системи банківського кредитування домогосподарств в Україні, необхідність активізації кредитної діяльності комерційних банків з метою підвищення доступності позикових ресурсів для економічних суб'єктів, включаючи домогосподарства. Запропоновані у дисертації заходи сприятимуть удосконаленню функціонування зазначеної системи, стабільному розвитку банківських установ і економічному розвитку України.

2. In the dissertation, theoretical and methodological foundations of the functioning of the bank lending system to households are deepened, and practical recommendations for activating its development in the context of the digital economy formation in Ukraine are developed. In the dissertation, theoretical provisions of the essence of bank lending to households are deepened, which is carried out by clarifying the content of the categories “credit”, “bank credit” and “[household]”. It is proposed to consider the definition of “bank lending to households” as a process of interaction between a commercial bank (lender) and a household (borrower) regarding the transfer to temporary use of the borrower of the amount of financial resources specified in the loan agreement for certain purposes, provided that funds are returned in the future with interest for their use based on compliance with the following principles, namely: urgency, payment, purposefulness, return, and security. This approach to the interpretation of the outlined definition allowed us to specify the characteristics of its implementation, to

determine the main stages of such lending and further to consider the impact of digital technologies on the interaction between borrowers and lenders at each of these stages. The scientific approach to identifying the main stages of providing bank lending to households is deepened, which consists in applying a process approach to them (marketing; sales; service; fulfillment of obligations). This made it possible for the applicant to identify the main areas of the impact of digital technologies on the functioning of the microsystem of bank lending to households, to group them and justify their content. In the dissertation, the methodology of the systematic approach to consider the essence of bank lending to households is used, which made it possible to determine the existence of two types of this system, namely: a microsystem (a system of the credit activity formed within a particular banking institution, which includes all components and relationships between them that are involved in the process of providing loans to households based on compliance with the following principles: urgency, payment, purposefulness, repayment and security) and macrosystem (a set of banking institutions, households and relationships between them that arise in the process of granting loans to individuals by these institutions based on compliance with the following principles: urgency, payment, purposefulness, repayment and security). For a detailed study of the current state of the system of bank lending to households in the digital economy, the methodology for conducting an empirical analysis of this state was improved, within which, in contrast to the existing approaches to the implementation of this analysis, five main stages were identified (macroeconomic analysis, system analysis, parametric analysis, digital banking space analysis, impact analysis), which allowed us to conduct a thorough analysis of current trends in the functioning of this system, taking into account the trends of the macroeconomic and digital space in which this system develops. A detailed analysis of the main trends in the functioning of the system of bank lending to households in current conditions of the macroeconomic and digital space allowed us to identify the basic obstacles that hinder further development of this system. In the dissertation, these problems were systematized into the following groups: general, industrial, subjective and digital. In the future, appropriate measures were proposed to address these barriers, which would stimulate the development of both micro- and macro levels of this system. To substantiate new directions for improving the functioning of the system of bank lending to households, the economic space in which this system operates, conceptual provisions of the mechanism for the development of this system were deepened, which was implemented through the specification of its goals, functions, methods and principles. The totality of these principles of this mechanism was expanded by a new principle of institutional adaptation, the essence of which is the existence of an objective need for banking institutions to take into account not only the macroeconomic conditions for carrying out credit activities, but also the features of the current model of credit behavior of households, which is transformed considering changes in the macroeconomic and digital space in which the interaction between banks and these economic entities takes place. Thus, taking into account the results of the study, the urgency of developing the system of bank lending to households in Ukraine, the need to activate the credit activities of commercial banks to increase the availability of borrowed resources for economic entities, including households, was confirmed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Dubyna M, Zhavoronok A., Nitchenko K., Sadchykova I., Chiipesh N., Murashkovska I. Current Trends in the Development of the Credit Services Market of the European Union. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security. 2021. Vol. 21(10). Pp. 59-66.

- 2. Мурашковська І., Барилко А. Теоретичні положення здійснення банківського кредитування домогосподарств. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 4(36). С. 325–337.
- 3. Тарасенко А. В., Мурашковська І. А., Мекшун В. С. Кредитна поведінка домогосподарств: сутність, ознаки та фактори, що впливають на її формування. Інфраструктура ринку. 2023. Вип. 75. С. 182–187.
- 4. Дубина М., Островська Н., Мурашковська І. Теоретичні положення функціонування рейтингових агентств на ринку кредитних послуг. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 2(26). С. 124–133.
- 5. Мурашковська І., Лобко О. Система банківського кредитування домогосподарств: сутність та особливості функціонування в умовах цифрової економіки. Науковий вісник Полісся. 2023. № 2(27). С. 289–305.
- 6. Мурашковська І. А., Вербівський Р. П. Розвиток споживчого кредитування в Україні в умовах макроекономічної нестабільності. Технологічні інновації та їхній вплив на сучасний світ : матеріали Міжнародної науково-технічної конференції / Міжнародний центр технологічних інновацій (Харків, 18 січня 2024 р.). Харків : Research Europe, 2024. С. 51–54.
- 7. Мурашковська І. А. Роль цифрових технологій у розвитку кредитних рейтингових агентств. Юність науки – 2022: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 15–16 травня 2022 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2022. С. 46–47.
- 8. Дубина М. В., Мурашковська І. А., Рижа Г. В. Роль рейтингових агентств у діяльності кредитних установ. Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26–27 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 57–58.
- 9. Мурашковська І. А. Філософські аспекти реалізації банківського кредитування та його роль у життєдіяльності домогосподарств. Актуальні питання розвитку науки та освіти : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19–20 березня 2024 року. Львів : Львівський науковий форум, 2024. С. 13–15.
- 10. Мурашковська І., Лобко О. Особливості функціонування системи банківського кредитування домогосподарств в умовах цифрової економіки. Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 26–27 березня 2024 р.). Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024. С. 307–309.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубина Максим Вікторович

2. Maksym V. Dubyna

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5305-7815

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Вікторія Володимирівна

2. Viktoriia V. Kovalenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2783-186X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=91vWXTcAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криховецька Зоряна Миколаївна

2. Zoryana M. Krykhovetska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0028-1960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роговий Андрій Віталійович

2. Andrii V. Rohovyi

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5445-214X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попело Ольга Володимирівна

2. Olha V. Popelo

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4581-5129

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05460798

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Забаштанський Максим Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Забаштанський Максим Миколайович

